

Milena Busquets
serà traduïda per
desenes d'editorials
arreu del món
QUIM PUIG

**TAMBÉ AIXÒ
PASSARÀ**
Milena Busquets

Editorial:
Amsterdam i Anagrama
Barcelona, 2014
Pàgines: 176
Preu: 16,90 euros

De les cartes d'amor com a art

Quan va morir Esther Tusquets em vaig quedar tan clavut que l'obituari em va sortir escarransit. L'havia admirat per la seva feina com a editora (Eco, Quino, la col·lecció Palabra en el tiempo i, sobretot, les edicions de poesia, on va ser capaç de publicar al seu vell company de facultat Jesús Lizano). Tusquets era aparentment distant, però ho compensava amb escriure amb la seva generositat i valentia. Uns mesos abans de morir, me la vaig trobar al desaparegut restaurant Ciao Roma!, acompanyada per l'àngelica Anna Maria Moix, que es queixava amargament perquè volia continuar fumant. L'Anna Maria confiava molt en el talent de la filla de Tusquets, Milena Busquets, i estic segur que la publicació de la novel·la *Això també passarà* l'hauria omplert tant com a tots els que ens interessa la bona literatura, la que s'escriu, a més, amb el cor.

Després de la mort de Tusquets em vaig quedar enganxat a la segona part de les seves memòries, *Confesiones de una vieja dama indigna*, un treball d'introspecció, però amb el caràcter fort i alhora desinhibit de l'escriptora, alliberada ja de tota mena de rèmores empresarials, compromisos personals i cadenes de classe. L'autora de la brillant novel·la *El mismo mar de todos los veranos* –també fortament vinculada a la seva mare– donava un nou cop a la taula i demostrava que el fet d'haver estat una editora important no havia

d'eclipsar la seva qualitat literària. Com en un exercici d'alquimista, com si hagués trobat la pedra filosofal, la seva filla ha aconseguit fer renéixer la vella dama indigna en una impressionant carta d'amor, que sembla una continuació de les memòries de Tusquets, com si el protagonista de la trama s'hagués transformat en una cabriola d'omnisciència.

En to poètic i confidencial, que estableix complicitat amb el lector, Milena explica a la seva mare el difícil trànsit de la seva pèrdua, amb la mateixa intensitat com ho havien fet Peter Handke, Richard Ford i Paul Auster. A més, ho assolix des d'una perspectiva més naïf, en la recreació de la vida quotidiana ferida i la visita a Cadaqués on té enterrada la mare. Fins i tot el nom de la protagonista, Blanca, és un homenatge a Tusquets, ja que

Blanca era el seu segon cognom. *Això també passarà* m'ha recordat moments culminants de la literatura, per exemple *Helena o el mar del verano*, de Julián Ayesta, o la força de les grans narradores contemporànies com Rodoreda, Laforet, Forrellad, Matute o l'esmentada Moix. Milena Busquets aprofita l'espai –si al lector li agrada subratllar gastarà un llaip– i converteix el superflu en epifania. Potser es va plantejar la novel·la com una teràpia contra el dolor, però el que ha aconseguit és un monument evanescent, una mena de cenotafi, on el bastiment més trivial –els afers amorosos, el desordre sentimental i la vida d'una colla de joves *progrepijos*– esdevé un retaule ple d'observacions encertades sobre la realitat generacional. *Això també passarà* és, així mateix, una novel·la d'iniciació a l'edat adulta, a haver d'assumir la responsabilitat sense obviar, però, l'autocrítica.

La novel·la és una demostració de la literatura del jo entronitzada més enllà de les memòries i els dietaris. Tot sembla impedir que Blanca arribi a la tomba de la seva mare al cementiri de Cadaqués, des de les visites furtives a amants casats i a futuribles i misteriosos galants amb les espadnyes foradades. La festa i el declivi d'una classe social són només excuses per a una de les interpretacions més lúcides sobre el nostre present que he llegit. Només té un inconvenient: quan s'acaba, no saps què has de fer, ni on anar. *

L'apunt

Amb l'aspecte d'Uma Thurman despistada, Milena Busquets ha superat els naufragis empresarials –la història de l'edició és una història de naufragis– amb l'èxit literari. Gairebé trenta editorials estrangeres van contractar *Això també passarà* al darrer Frankfurt. Es diu que un segell americà va avançar mig milió de dòlars pels drets.